

N A C R T

**KONAČNI
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM
MIROVINSKIM FONDOVIMA**

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM
MIROVNSKIM FONDOVIMA**

Članak 1.

U Zakonu o obveznyim i dobrovoljnyim mirovnyim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99 i 63/00) u članku 2. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:

"9. *informativni prospekt* - znači izjavu mirovnykog društva s cjelovitom, točnom i objektivnom informacijom o mirovnykom fondu i mirovnykom društvu koje upravlja tim fondom, na temelju koje potencijalni član fonda može donijeti odluku o članstvu u mirovnykom fondu,"

U dosadašnjoj točki 9. koja postaje točka 10. u trećem retku iza riječi "osigurati" dodaje se riječ "isplatu", a iza riječi "trajanje isplata," riječi "naknadu za prekid članstva u mirovnykom programu, brišu se.

U dosadašnjoj točki 10. koja postaje točka 11. iza riječi "poslodavce," dodaju se riječi "te udruge pripadnika samostalnih djelatnosti," a iza riječi "fond" riječi "ili izboru određenoga dobrovoljnoga mirovnykog programa (sponzoriranog programa)," brišu se.

Dosadašnja točka 11. postaje točka 12.

U dosadašnjoj točki 12. koja postaje točka 13., u podstavcima 1. do 3. iza riječi "dionica," dodaju se riječi "te prava u odlučivanju,".

Dosadašnja točka 13. postaje točka 14.

U dosadašnjoj točki 14. koja postaje točka 15., riječ "sto" zamjenjuje se riječju "pedeset".

Dosadašnja točka 15. postaje točka 16.

Članak 2.

Članak 3. mijenja se i glasi:

"U pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom, na mirovnyka društva i mirovnyke fondove na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o trgovačkim društvima i drugih zakona kojima su uređena pitanja vezana za poslovanje obveznyih i dobrovoljnyih mirovnykih fondova."

Članak 3.

U članku 7. riječi "i 61." brišu se.

Članak 4.

U članku 11. stavku 1. riječi "uplaćeni temeljni kapital" zamjenjuju se riječima "kapital društva".

U stavku 2. riječi "temeljnoga kapitala" zamjenjuju se riječima "kapitala društva".

U stavku 3. riječi "temeljni kapital" zamjenjuju se riječima "kapital društva" a iza riječi "razinu," briše se zarez i dodaju riječi "povećanjem temeljnog kapitala,".

Članak 5.

U članku 14. stavku 6. iza riječi "zvanja" dodaju se riječi "te uvjeti za obnavljanje licence".

Članak 6.

U članku 15. u stavku 3. podstavku 3. riječi "Zakonu o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima" zamjenjuju se riječima "Zakonu o tržištu vrijednosnih papira".

Članak 7.

U članku 17. točki 1. iza riječi "osim" dodaju se riječi "vrijednosnih papira iz članka 69. stavka 1. točke 1. i 2. ovoga Zakona, ili".

Članak 8.

U članku 36. stavku 1. riječi "osamdeset tisuća" zamjenjuju se riječima "pedeset tisuća".

U stavku 2. riječi "dvije tisuće" zamjenjuju se riječju "dvjesto".

Članak 9.

U članku 40. stavku 4. riječi "Zakonom o mirovinskom osiguranju" zamjenjuju se riječju "zakonom".

Iza stavka 7. dodaje se novi stavak 8. koji glasi:

"(8) Na osiguranike koji su osigurani na produženo osiguranje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona."
Dosadašnji stavak 8. postaje stavak 9.

Članak 10.

U članku 43. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Kada član obveznog fonda ("bivši fond") pristupi drugom obveznom fondu ("novi fond"), promjenu obveznog fonda obavlja prijavom Središnjem registru osiguranika."

U stavku 2. brojka "5%" zamjenjuje se brojkom "2,4%", brojka "2,5%" zamjenjuje se brojkom "1,2%", brojka "1,25%" zamjenjuje se brojkom "0,6%", iza riječi članstva stavlja se točka, a riječi "0,62% u četvrtoj godini članstva i 0,31% u petoj godini članstva." brišu se.

Članak 11.

U članku 44. stavku 2. iza riječi "člankom 60." dodaju se riječi "i 62.".

Stavak 3. mijenja se i glasi:

"(3) Središnji registar osiguranika izvješćuje novi fond o ukupnom stanju na osobnom računu u bivšem fondu, izračunatom prema stavku 2. ovoga članka."

Članak 12.

U članku 47. u stavku 1. iza riječi "obvezni fond će" dodaju se riječi "putem Središnjeg registra osiguranika".

U stavku 2. iza riječi "primijeniti," riječi "ako bi članu obveznog fonda na temelju ukupno kapitaliziranih sredstava do dana invalidnosti," zamjenjuju se riječima "na člana obveznog fonda koji je stariji od 50 godina i koji je član obveznog fonda duže od 5 godina, ako bi", a iza riječi "prenijet će se" dodaju se riječi "putem Središnjeg registra osiguranika".

Članak 13.

U članku 48. u stavku 1. iza riječi "obvezni fond će" dodaju se riječi "putem Središnjeg registra osiguranika".

U stavku 2. iza riječi "primijeniti" dodaju se riječi "ako je umrli član obveznog fonda u času smrti bio stariji od 50 godina i ako je bio član obveznog fonda duže od 5 godina, te", a iza riječi "prenijet će se" dodaju se riječi "putem Središnjeg registra osiguranika".

Članak 14.

U članku 49. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"(2) Ako su sredstva s osobnog računa umrlog člana obveznog fonda naslijeđena, a član obitelji naknadno stekne pravo na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i pravo na mirovinu izvodi od umrlog člana fonda, obiteljska mirovina se određuje kao osnovna mirovina prema tom Zakonu."

Članak 15.

U članku 56. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Za svakih deset tisuća članova iznad pedeset tisuća članova obveznog fonda, obvezno mirovinsko društvo mora uplatiti jamstveni polog od milijun kuna."

Članak 16.

U članku 58. u stavku 1. i 2. riječ "jedne kalendarske godine" zamjenjuju se riječima "prethodne tri kalendarske godine".

U istome članku dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

"(4) Izračun zajamčenog prinosa prema ovome članku obavlja se u siječnju svake godine, na temelju podataka za prethodno trogodišnje razdoblje.

(5) Mirovinsko društvo uplatit će razliku do zajamčenog prinosa iz stavka 3. ovoga članka na način i u roku utvrđenom propisom Agencije."

Članak 17.

U članku 59. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Računovodstvo mirovinskog društva i mirovinskog fonda mora biti u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima."

U stavku 2. iza riječi "vođenju" riječi "knjigovodstva i" brišu se, a na kraju teksta briše se točka i dodaju se riječi "i mirovinskih fondova."

Članak 18.

U članku 60. u uvodnoj rečenici iza riječi "troškova" dodaje se riječ "obveznog", a iza riječi "društva" dodaje se riječ "obvezno".

U točki 2. brojka "0,8%" zamjenjuje se brojkom "1,2%", riječi "2000. godini" zamjenjuju se riječima "2003. godini", a iza riječi "postotka" riječi "u prvoj godini" brišu se.

U točki 3. riječi "pet godina" zamjenjuju se riječima "tri godine".

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"(2) Naknada za pokriće troškova dobrovoljnog mirovinskog društva određuje se statutom dobrovoljnog fonda."

Članak 19.

Članak 61. briše se.

Članak 20.

Članak 62. mijenja se i glasi:

"Svi troškovi u svezi s transakcijama za stjecanje, transfer ili prodaju imovine obveznog fonda namiruju se iz imovine tog fonda."

Članak 21.

U članku 69. u točki 1. iza riječi "depozite" briše se zarez i dodaju riječi "i repo poslove,".

Točka 5. mijenja se i glasi:

"5. dionice izdane od strane dioničkih društava registriranih u Republici Hrvatskoj i dionice domaćih zatvorenih investicijskih fondova, uvrštene u službenu kotaciju burze registrirane u Republici Hrvatskoj, ako ti vrijednosni papiri udovoljavaju kriterijima Agencije,".

U točki 8. iza riječi "društva" briše se zarez i dodaju se riječi "i dionice stranih zatvorenih investicijskih fondova,".

Točka 9. mijenja se i glasi:

"9. udjele domaćih i inozemnih otvorenih investicijskih fondova, vodeći računa da ti fondovi prije svega ulažu u vrijednosne papire čiji su izdavatelji registrirani u Republici Hrvatskoj ili nekoj od zemalja OECD-a,".

Iza stavka 1. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

"(2) Mirovinsko društvo može u ime mirovinskog fonda zaključivati terminske ugovore isključivo radi zaštite imovine i obveza fonda.

(3) Mirovinsko društvo može držati na računu mirovinskog fonda imovinu fonda u novcu najviše do 5% imovine fonda."

Članak 22.

U članku 71. u točki 1. riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

U točki 2. brojka "5%" zamjenjuje se brojkom "15%", a riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

U točkama 3., 4., 5. i 6. riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

U točki 7., brojka "5%" zamjenjuje se brojkom "15%", a riječ "mirovinskog" zamjenjuje se riječju "obveznog",

Točka 9. mijenja se i glasi:

"9. terminski ugovori mogu se koristiti isključivo u svrhu zaštite imovine i obveza fonda kojima se može štititi najviše 30% imovine fonda,"

Iza točke 9. dodaje se točka 10. koja glasi:

"10. najviše 20% imovine dobrovoljnog fonda može se ulagati u imovinu izvan Republike Hrvatske."

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

"(2) Iznimno od odredaba stavka 1. ovoga članka i članka 69., u slučaju značajnog poremećaja na tržištima vrijednosnih papira koji neposredno ugrožava vrijednost imovine mirovinskog fonda, Agencija može odlučiti, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, o zabrani ili promjeni ograničenja ulaganja u pojedinu vrstu imovine, te o mogućem ulaganju u drugu vrstu imovine."

Članak 23.

U članku 72. točki 1. na kraju teksta dodaju se riječi "osim udjela u otvorenim investicijskim fondovima,".

Točka 6. briše se.

Dosadašnja točka 7. postaje točka 6.

Članak 24.

Iza članka 74. dodaje se novi članak 74a. koji glasi:

"Članak 74a.

Ako se imovina mirovinskog fonda prodaje dioničaru odnosno vlasniku udjela mirovinskog društva ili kupuje od tih osoba, mirovinsko društvo je dužno to prijaviti Agenciji na način propisan aktom Agencije."

Članak 25.

U članku 76. u stavku 1. iza riječi "može" dodaje se riječ "plasirati i".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"(2) Ukupan iznos plasiranog i pozajmljenog novca mirovinskog fonda od strane mirovinskog društva na tržištu novca ne može biti veći od postotne vrijednosti imovine mirovinskog fonda koju utvrđuje Agencija."

U stavku 3. iza riječi "odnosi na" dodaju se riječi "plasiranje i".

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

"(4) Ostale uvjete ulaganja imovine mirovinskog fonda na tržištu novca propisuje Agencija."

Članak 26.

U članku 82. u stavku 1. iza riječi "najmanje" riječi "šest mjeseci" zamjenjuju se riječima "60 dana".

Članak 27.

U članku 85. stavku 2. riječi "2000. godini" zamjenjuju se riječima "2002. godini".

Članak 28.

U članku 86. u stavku 3. riječi "Zavodom za platni promet" zamjenjuju se riječima "Financijskom agencijom".

Članak 29.

U članku 87. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Središnji registar osiguranika će najmanje jednom godišnje dostaviti mirovinskom društvu, za svakog člana obveznog fonda, podatke o imovini koja se nalazi na njegovom računu, o datumima uplate i svotama doprinosa koje je član imao u odgovarajućem razdoblju, a mirovinsko društvo je obvezno najmanje jednom godišnje dostaviti svakom članu obveznog fonda pisanu informaciju o istom."

Članak 30.

U članku 90. u stavku 1. točka 1. mijenja se i glasi:

"1. godišnja financijska izvješća, koja je revidirala revizorska tvrtka i potpisao ovlašteni revizor,"

Točka 2. briše se.

Dosadašnje točke 3. do 8. postaju točke 2. do 7.

Članak 31.

U članku 92. stavku 1. riječi "sudionika u dobrovoljnim mirovinskim programima" zamjenjuju se riječima "korisnika dobrovoljnih mirovinskih programa".

U stavku 2. točki 4. iza riječi "fondom" dodaje se "i", a riječi "u svezi s ponuđenim programima i vezama s" brišu se, te na kraju teksta briše se točka i dodaju se riječi "u svezi s mirovinskim programima koje nude."

Članak 32.

Iza članka 92. dodaje se novi članak 92a. koji glasi:

"Članak 92a.

(1) Agencija i tijela odgovorna za nadzor ostalih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj moraju na zahtjev pojedinog nadzornog tijela dostaviti tom tijelu sve podatke i informacije o nadziranoj osobi potrebne u postupku provedbe nadzora te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja za rad.

(2) Agencija i tijela odgovorna za nadzor ostalih financijskih institucija moraju se međusobno obavještavati o nepravilnostima koje utvrde tijekom obavljanja nadzora, ako su ti nalazi značajni za rad drugog nadzornog tijela.

(3) Agencija surađuje i razmjenjuje informacije iz stavka 1. i 2. ovoga članka sa srodnim institucijama država članica Europske Unije koje su potrebne u postupku obavljanja nadzora te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja za rad.

(4) Za razmjenu podataka i informacija prema ovome članku Agencija i ostala nadzorna tijela odredit će za to posebno ovlaštene osobe.

(5) Razmjena podataka i informacija prema ovome članku ne smatra se odavanjem poslovne tajne."

Članak 33.

U članku 93. u stavku 1. briše se točka i dodaju se riječi "u vezi s mirovinskim osiguranjem na temelju individualne kapitalizirane štednje."

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

"(5) Propisom Agencije će se potanko urediti postupak i način provedbe nadzora."

Članak 34.

U članku 95. u stavku 1. iza riječi "Savjet Agencije" dodaju se riječi "uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske".

Članak 35.

Članak 101. mijenja se i glasi:

"(1) Ravnatelj Agencije, zamjenik ravnatelja, pomoćnici ravnatelja i drugi članovi Savjeta Agencije za vrijeme trajanja mandata te radnici stručne službe Agencije, ne smiju prihvatiti nikakvu naknadu, položaj ili zaposlenje, te pružati usluge u odnosu na:

- mirovinsko društvo ili mirovinski fond kojim ono upravlja,

- upravitelja sredstvima određenog fonda i
- banku skrbnika određenog fonda.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka ne smiju imati dionice ili vlasničke udjele u mirovinskom društvu i banci skrbniku.

(3) Za osobe iz stavka 1. ovoga članka u razdoblju od jedne godine nakon prestanka obnašanja dužnosti ili zaposlenja u Agenciji vrijedi ograničenje iz stavka 1. ovoga članka u odnosu na:

- pravu i nadzorni odbor mirovinskog društva,
  - upravitelja sredstvima određenog fonda,
  - pravu i nadzorni odbor banke skrbnika,
- kao i ograničenje iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Ravnatelj Agencije, zamjenik ravnatelja, pomoćnici ravnatelja i drugi članovi Savjeta Agencije ne smiju za vrijeme trajanja mandata biti izabrani, imenovani ili obnašati dužnost u tijelima državne vlasti ili jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ukoliko budu izabrani ili imenovani na koju od dužnosti u državnoj vlasti ili jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su izabrati hoće li dalje obavljati dužnost u Agenciji ili prihvatiti koju od navedenih dužnosti."

Članak 36.

U članku 105. stavku 1. iza riječi "fondove" stavlja se točka, a riječi "i dobrovoljne mirovinske programe." brišu se.

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 3. mijenja se i glasi:

"(3) Dobrovoljna mirovinska društva nude članovima dobrovoljne mirovinske fondove zasnovane na različitim načelima ulaganja."

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 4. iza riječi "Hrvatskoj" stavlja se točka, a riječi "i koja je punoljetna, te koja prihvaća dobrovoljni mirovinski program." brišu se.

Dosadašnji stavak 6. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:

"(5) Dobrovoljni mirovinski fond može biti i zatvorene naravi, te osnovan za potrebe određenih poslodavaca, sindikata i udruga samostalnih djelatnosti, a njime upravlja dobrovoljno mirovinsko društvo."

Dosadašnji stavak 7. briše se.

Članak 37.

Članak 106. mijenja se i glasi:

"(1) Dobrovoljno mirovinsko društvo obvezno je izraditi informativni prospekt za svaki dobrovoljni mirovinski fond koji nudi na tržištu.

(2) Informativni prospekt dobrovoljnog mirovinskog fonda mora se uručiti osobi prije stjecanja članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu.

(3) Agencija propisuje i odobrava sadržaj i oblik prospekta iz stavka 1. ovoga članka, te odobrava svaku njegovu naknadnu izmjenu."

Članak 38.

U članku 107. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Prava iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja član dobrovoljnog fonda može ostvariti najranije s navršenih 50 godina života na temelju dobrovoljnog mirovinskog programa koji nudi mirovinsko osiguravajuće društvo u skladu sa zakonom."

U stavku 2. riječi "propisanim određenim mirovinskim programom" zamjenjuju se riječima "iz ugovora iz članka 109. stavka 1. ovoga Zakona".

Članak 39.

U članku 108. u stavku 1. riječi "Mirovinsko osiguravajuće društvo," brišu se, a riječ "dobrovoljno" mijenja se u "Dobrovoljno".

U stavku 3. na kraju podstavka 2. umjesto točke stavlja se zarez i dodaje se podstavak koji glasi:

"- članovi udruge samostalnih djelatnosti koja je pokrovitelj dobrovoljnog mirovinskog fonda."

Članak 40.

U članku 109. stavak 1. briše se.

Dosadašnji stavak 2. koji postaje stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Članstvo u dobrovoljnom mirovinskom fondu uspostavlja se zaključivanjem ugovora s odabranim dobrovoljnim mirovinskim društvom i otvaranjem osobnog računa u dobrovoljnom mirovinskom fondu."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 3., riječi "za određeni mirovinski program," brišu se.

Članak 41.

U članku 110. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Član se može povući iz članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu u skladu s ugovorom iz članka 109. stavka 1. ovog Zakona."

Članak 42.

Članak 112. briše se.

Članak 43.

U članku 113. stavku 2. riječi "mirovinskom programu" zamjenjuju se riječima "dobrovoljnom mirovinskom fondu", a iza riječi "doprinos" riječi "od plaće za taj program." zamjenjuju se riječima "iz plaće za taj fond."

Članak 44.

Članak 114. mijenja se i glasi:

"Poslodavac, sindikat i udruga pripadnika samostalnih djelatnosti koji su pokrovitelji dobrovoljnog mirovinskog fonda ograničit će članstvo u tom fondu na radnike i bivše radnike, pripadnike udruga samostalnih djelatnosti i bivše pripadnike tih udruga, kao i članove njihovih obitelji koji mogu koristiti sredstva na osobnom računu u slučaju smrti člana fonda."

Članak 45.

Članak 115. briše se.

Članak 46.

U članku 122. stavku 1. iza točke 4. dodaju se nove točke 5., 6. i 7. koje glase:

"5. ako ne izvješćuje Agenciju o utvrđenoj vrijednosti mirovinskog fonda u skladu s člankom 53. stavkom 1. ovoga Zakona,

6. ako ne uplati jamstveni polog za svakih deset tisuća novih članova u skladu s člankom 56. ovoga Zakona,

7. ako ne vodi vlastito računovodstvo i računovodstvo mirovinskog fonda u skladu s člankom 59. ovoga Zakona i propisima Agencije,"

U dosadašnjoj točki 5., koja postaje točka 8., riječi "i 61." brišu se.

Dosadašnje točke 6. i 7. postaju točke 9. i 10.

"Iza točke 10. dodaju se točke 11. i 12. koje glase:

11. ako ne prijavi Agenciji prodaju imovine mirovinskog fonda dioničaru odnosno vlasniku udjela mirovinskog društva ili ne prijavi kupnju imovine od tih osoba (članak 74a.),

12. ako ovlast za upravljanje imovinom mirovinskog fonda prenese neovlaštenoj osobi protivno članku 75. stavku 1. ovoga Zakona,"

Dosadašnje točke 8., 9. i 10. postaju točke 13., 14. i 15.

Dosadašnja točka 11. briše se, a točke 12. do 16. postaju točke 16. do 20.

U stavku 4. riječi "8., 9. i 10." zamjenjuju se riječima 13., 14. i 15."

Članak 47.

U članku 124. dodaje se stavak 1. koji glasi:

"(1) Banka skrbnik kaznit će se novčanom kaznom od 10.000,00 kuna do 100.000,00 kuna, a odgovorna osoba u banci novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna, ako banka zaračuna i naplati naknadu za poslove skrbništva protivno odredbi članka 85. stavka 2. ovoga Zakona."

Članak 48.

(1) Ako je član obveznog fonda stekao uvjete za starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad pod uvjetima godina života ili mirovinskog staža (sa stažem osiguranja s povećanim trajanjem) povoljnijim od općih uvjeta utvrđenih Zakonom o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 102/98, 127/00, 59/01, 109/01 i 147/02) ili mu se mirovina određuje na povoljniji način od način utvrđenog tim Zakonom, do donošenja posebnog zakona, ukupna kapitalizirana sredstva koja su na

osobnom računu člana obveznog fonda, obvezni fond će putem Središnjeg registra osiguranika prenijeti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje koji će mu odrediti mirovinu, kao da je bio osiguran samo u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

(2) Ako član obveznog fonda umre prije ostvarivanja prava na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, do donošenja posebnog zakona, ukupna kapitalizirana sredstva s računa toga člana obvezni fond će putem Središnjeg registra osiguranika prenijeti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje koji će odrediti obiteljsku mirovinu, kao da je preminuli osiguranik bio osiguran samo u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

Članak 49.

Mirovinska društva dužna su uskladiti svoje poslovanje i uplatiti jamstveni polog u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 50.

(1) Dobrovoljno mirovinsko društvo koje je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona otpočelo s radom uskladit će svoje poslovanje s odredbama ovoga Zakona i članovima dobrovoljnog mirovinskog fonda ponuditi informativni prospekt prema odredbama ovoga Zakona, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Član dobrovoljnog fonda koji ne prihvati ponuđeni prospekt može raskinuti ugovor o članstvu i sklopiti ugovor o članstvu u drugom dobrovoljnom fondu s drugim dobrovoljnim mirovinskim društvom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka bivši dobrovoljni fond dužan je sredstva s osobnog računa člana fonda prenijeti u novi dobrovoljni fond, uz naknadu koja ne može biti veća od iznosa koji propisuje Agencija.

Članak 51.

Do navršetka tri godine za izračun referentnog prinosa prema članku 16. ovoga Zakona, referentni prinos računat će se na temelju podataka o poslovanju obveznih mirovinskih fondova u 2002. i 2003. godini.

Članak 52.

U cijelom tekstu Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99 i 63/00) riječ "zaposlenik" u određenom padežu zamjenjuje se riječju "radnik" u odgovarajućem padežu, riječi "jedinica lokalne samouprave i jedinica lokalne uprave i samouprave" zamjenjuju se riječima "jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave", a riječi "Hrvatski državni sabor" zamjenjuju se riječima "Hrvatski sabor" u odgovarajućem padežu.

Članak 53.

Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja će najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti propise kada je za to ovlaštena ovim Zakonom.

Članak 54.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", a odredba članka 48. primjenjuje se od 1. siječnja 2002.

OBRAZLOŽENJE
KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVINSKIM FONDOVIMA

I. RAZLOZI ZBOG KOJH SE ZAKON DONOSI

Važeći Zakona o obveznyim i dobrovoljnyim mirovnyim fondovima stupio je na snagu 28. svibnja 1999. i primjenjuje se od 1. siječnja 2002. Dosadašnja primjena Zakona pokazala je održivost sustavnih rješenja, ali i potrebu da se pojedini instituti korigiraju i prilagode sadržaju i prirodi kapitaliziranog mirovnykog osiguranja kakvo je ustanovljeno u Hrvatskoj, te uvjetima društvenog i gospodarskog razvoja zemlje. Ujedno se pokazalo nužnyim da se pojedine odredbe preurede, kako bi se postigla veća preciznost, a time i bolja provedivost u praksi. U provedbi kapitaliziranog mirovnykog osiguranja u Hrvatskoj do sada nije bilo nikakvih iskustava. Stoga su i izmjene ovoga Zakona koje se predlažu ujedno i rezultat toga, što je u prvim počecima uvođenja kapitaliziranog mirovnykog osiguranja bilo moguće uočiti, a što bi u zakonodavstvu tog osiguranja trebalo biti sadržano u svrhu njegove efikasnije provedbe i postizanja ciljeva reforme mirovnykog sustava na ovom području.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Konačnyim prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznyim i dobrovoljnyim mirovnyim fondovima uređuju se sljedeća pitanja:

- ublažavaju se uvjeti za osnivanje mirovnykih fondova u pogledu najmanjeg broja članova koje mora imati pojedini fond,
- proširuje se krug osoba koje se obvezno osiguravaju mirovnykim osiguranjem na temelju individualne kapitalizirane štednje, na osiguranike obuhvaćene produženim mirovnykim osiguranjem u generacijskoj solidarnosti,
- odredbe o članstvu u mirovnykim fondovima, o vođenju osobnog računa i utvrđivanju zajamčenog prinosa člana fonda uređuju se u većoj mjeri u skladu s potrebama osiguranika - člana fonda,
- odredbama o računovodstvu preciznije se uređuje ovo područje u odnosu na mirovnyko društvo i mirovnyki fond,
- odredbe o poslovanju mirovnykog društva i upravljanju imovinom mirovnykog fonda usklađuju se s uvjetima i prirodom poslovanja na tržištima vrijednosnica u Hrvatskoj,

- odredbe o dobrovoljnim mirovinskim fondovima i programima usklađuju se s načelom razdvojenosti poslovanja u provedbi kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, tako da funkcija akumulacije kapitala bude dosljedno odvojena od funkcije isplate mirovine,
- radi poboljšanja nadzora nad poslovanjem mirovinskih društava, osigurava se u većoj mjeri suradnja Agencije i nadzornih tijela u oblasti financija u razmjeni informacija značajnih za poslovanje i obavljanje funkcije nadzora,
- uređuje se ostvarivanje prava na mirovinu stečenu pod povoljnijim uvjetima (godine života, mirovinski staž) od općih uvjeta utvrđenih Zakonom o mirovinskom osiguranju i ostvarivanje prava na mirovinu osiguranika u podmaklim godinama života s razdobljem uplaćivanja doprinosa dužim od pet godina.

III. OBJAŠNJENJE ODREDABA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA

Uz članak 1.

U skladu s predloženim rješenjima u Konačnom prijedlogu zakona neophodno je bilo definirati i precizirati pojedine izraze iz članka 2. Zakona, i to:

- predlaže se nova točka 9., kojom se u Zakon unosi definicija informativnog prospekta (članak 88. Zakona), što je novost i u odnosu na tekst Prijedloga zakona,
- u dosadašnjoj točki 9. i točki 10. predlaže se brisanje dijela odredbi kojima je izražen uvjet članstva u mirovinskom programu i pristupanje tom programu radi uspostavljanja članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu. U skladu s predloženim izmjenama (vidi obrazloženje uz čl. 35. - 40.) navedeni dio odredbe je suvišan,
- u dosadašnjoj točki 12. u podstavcima 1. do 3. definiran je pojam povezane osobe prema Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, za što je određen minimalni udio od 5% dionica. Međutim, u dosadašnjoj praksi primjene propisa o dioničarstvu (udjelima) i upravljanju trgovačkim društvima nisu rijetki slučajevi da osobe s manjim udjelom imaju veća tzv. "glasačka prava" i na taj način bitno utječu na donošenje odluka. Stoga je ovu odredbu trebalo dopuniti na predloženi način, tako da se povezanom osobom smatra i osoba koja ima i prava u odlučivanju u upravljanju veća od 5% glasova potrebnih za donošenje odluka u nekom trgovačkom društvu, bez obzira na njezin stvarni udio u vlasništvu ili u dionicama.

Uz članak 2.

Predloženom izmjenom članka 3. osigurava se fleksibilnija supsidijarna primjena, pored Zakona o trgovačkim društvima i odredbi drugih zakona kojima su

uređena pojedina pitanja vezana za poslovanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova (npr. Zakon o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o preuzimanju dioničkih društava), a napušta se dosadašnje izričito povezivanje ovoga zakona samo sa Zakonom o investicijskim fondovima. Naime, već sada se pokazalo da pojedine odredbe i poslovi koji proizlaze iz Zakona o investicijskim fondovima ne odgovaraju praksi i pravilima po kojima posluju mirovinski fondovi (npr. banka skrbnik kod investicijskog fonda može biti povezana osoba s društvom koja upravlja imovinom fonda, dok to nije slučaj kod mirovinskog fonda), što bi u poslovanju fondova dovelo do višestrukih poteškoća. Pored toga i sami mirovinski fondovi mogu ulagati u investicijske fondove (kao investicijsku imovinu), pa je neprihvatljivo pozivanje na odredbe kojima se istodobno regulira investitor, tj. mirovinski fond, i objekt ulaganja, tj. investicijski fond.

Uz članak 3.

Predloženo brisanje odredbe članka 61. u skladu je s promjenom predloženom uz članak 19. ovoga Zakona, prema kojoj se članak 61. briše.

Uz članak 4.

Predloženim izmjenama članka 11. uvodi se obveza održavanja kapitala mirovinskog društva na propisanoj razini. Naime, mirovinsko društvo u svojem poslovanju može ostvariti dobitak ili gubitak.

Posljedica je da mirovinsko društvo može imati negativni kapital, unatoč visokom temeljnom kapitalu.

Primjenom izmijenjene odredbe mirovinsko društvo bilo bi, budući da ostvareni gubici umanjuju kapital mirovinskog društva, u obvezi povećati kapital do Zakonom određene razine (što može učiniti jedino povećanjem temeljnog kapitala uplatom u novcu). Stoga predložena izmjena bitno povećava sigurnost osiguranika - članova mirovinskih fondova, jer osigurava da mirovinska društva neprestano imaju pozitivan kapital.

Uz članak 5.

S obzirom da je u odredbi članka 14. stavku 5. važećeg Zakona propisano, da se licenca mora obnavljati svake dvije godine, neophodno je propisati i uvjete za obnavljanje licence, što se uređuje predloženim člankom 5. Konačnog prijedloga zakona.

Uz članak 6.

Predloženom se izmjenom vrši usklađivanje s važećim zakonodavstvom.

Uz članak 7.

Prema odredbi članka 17. točka 1. Zakona mirovinsko društvo može svoju financijsku imovinu držati samo u obliku (a vista i oročenih) depozita u poslovnim bankama. Budući da je imovina mirovinskog društva jedan od izvora za isplatu zajamčenog prinosa članovima mirovinskog fonda, predlaže se u cilju sigurnosti osiguranika i cjelokupnog sustava rješenje, da se financijska imovina mirovinskog društva ulaže u bezrizične vrijednosne papire, poput kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnih papira, koje izdaju Republika Hrvatska i Hrvatska narodna banka, što će utjecati da manji dio bude u obliku bankovnih depozita.

Uz članak 8.

Predloženom odredbom omogućava se ravnomjernija raspodjela tržišnog udjela fondova. Pomicanjem ograničenja o najmanjem broju članova s 80 000 na 50 000 daje se prostor za djelovanje većeg broja fondova na tržištu, čime se postiže konkurencija među njima, a što u konačnici ide u prilog osiguranicima odnosno članovima fondova.

Smanjenjem ograničenja minimalnog broja članova dobrovoljnog fonda na 200 članova otvara se mogućnost pokretanja korporativnih ili strukovnih mirovinskih fondova i za ona poduzeća, odnosno ona strukovna udruženja koja imaju 200 i više zaposlenika odnosno članova. Ograničenje od 2 000 članova za dobrovoljne fondove nije primjereno jer bi se u tom slučaju u praksi pojavilo vrlo mali broj mogućih osnivača (sponzora) koji bi pokretali takve fondove. U takvim okolnostima na tržištu bi se pojavilo vrlo mali broj dobrovoljnih fondova, a korporativnih ili strukovnih fondova gotovo da ne bi uopće bilo.

Osim toga:

- potrebno je izbjeći stvaranje oligopola mirovinskih fondova, posebice iz razloga što oni sami pripadaju nekolicini financijskih grupa koji se s obzirom na obvezno zakonsko ulaganje u državne vrijednosne papire mogu organizirano postavljati prema državi,
- veličina fonda od 50 tisuća članova u financijskom smislu može biti puno bolja/veća jer fond može imati bolju distribuciju članova s većim primanjima, nego što to može imati fond s 80 tisuća članova, ali s nižim primanjima,
- ovo je primjereni broj članova fonda za nove osnivače fondova koji bi se htjeli uključiti u ove poslove.

Uz članak 9.

U dosadašnjoj primjeni Zakona, a prilikom upisa članova mirovinskih fondova, zapaženo je da su obveznim mirovinskim osiguranjem na temelju individualne kapitalizirane štednje ostali neobuhvaćeni osiguranici u produženom osiguranju prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj

102/98, 127/00, 59/01, 109/01 i 147/02), iako je svrha produženog osiguranja upravo produžavanje obveznog mirovinskog osiguranja prema tome Zakonu. Radi toga, predlaže se uklanjanje dileme o njihovom uključivanju u sustav obveznog kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, prema ovome Zakonu i na taj način upotpunjavanje kruga osiguranika u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja.

Uz članak 10.

U dosadašnjoj praksi primjene prvoga stavka članka 43. Zakona pokazala se potreba za njezinom prilagodbom potrebama i interesima osiguranika (članova fondova). Stoga se predlaže formulacija koja će pojednostaviti postupak kod svih sudionika prigodom prijelaza iz jednoga fonda u drugi. Predloženom izmjenom stavka 2. štite se članovi fondova odnosno osiguranici od mogućeg nestručnog ili neuspješnog upravljanja fondom. Činjenica da bi član fonda gubio i do 5% u slučaju istupanja iz fonda u velikoj mjeri utječe na njegovu odluku čak i u slučaju kada fond loše posluje. Smanjenjem ove naknade ova odluka člana postala bi znatno lakša. Ako član fonda nije zadovoljan poslovanjem fonda, uz nižu izlaznu naknadu on će daleko lakše napustiti fond i zaštititi svoja sredstva u budućnosti.

Snižavanjem ovih troškova omogućuje se svim članovima fondova da uz relativno male troškove, odnosno nakon tri godine članstva bez troškova mogu napustiti fond i izabrati drugi. Bilo bi neprincipijelno pa i financijski štetno da se neuspješni fond manageri pozivaju na visoke troškove napuštanja fonda, u slučaju kad ostvare slabe rezultate. Uvjetno kazano, "prisiljavanje" na ostanak u fondu koji ne donosi prihode, zbog troškova napuštanja, bilo bi loše sa gledišta financijskih interesa za članove fonda. Naime, svrha ovoga Zakona nije samo da uređuje poslovanje mirovinskih društava i fondova, nego i osiguranje zaštite članova mirovinskih fondova od lošeg poslovanja njihovih fondova.

S obzirom na potrebu osiguranja mogućnosti članovima fondova da uz relativno male troškove promijene mirovinski fond, predlaže se da naknada za izlazak iz fonda iznosi:

- 2,4% u prvoj godini članstva,
- 1,2% u drugoj godini članstva, i
- 0,6% u trećoj godini članstva.

Predložena visina naknade znači određeno povećanje postotka u odnosu na Prijedlog zakona (I. čitanje), ali u odnosu na važeću odredbu članka 43. Zakona predložena naknada je smanjena za više od 50%.

Uz članak 11.

Predloženom odredbom, ne samo da se pojednostavljuje obveza Središnjeg registra osiguranika u pogledu izvješćivanja novoga fonda u slučaju promjene članstva, nego se sprječava da određeni podaci, koji predstavljaju poslovnu tajnu u

nekom mirovinskom društvu odnosno fondu, budu preneseni nekome drugom. Time se ipak postiže puna svrha ove odredbe o izvješćivanju novoga mirovinskog fonda o stanju na osobnom računu njegovog novog člana.

Osim toga, u međuvremenu je uočena potreba dopune stavka 2. članka 44. Zakona pozivanjem i na članak 62. Zakona, što je posljedica predložene izmjene toga članka, prema kojoj bi troškovi upravljanja imovinom mirovinskih fondova na tržištima vrijednosnica ubuduće teretili te fondove a ne mirovinska društva, koja njima upravljaju.

Uz članak 12. i 13.

Ovim odredbama uklanjaju se dosadašnje nejasnoće članka 47. i 48. Zakona, te jasno određuje da se prijenos kapitaliziranih doprinosa Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje u ovim slučajevima obavlja posredstvom Središnjeg registra osiguranika, koji vodi osobne račune članova mirovinskih fondova i koji inače posreduje u slučajevima isplata ili prijena sredstava s osobnih računa u provedbi mirovinskog osiguranja prema ovome Zakonu.

Osim toga, predlaže se primjena ovih odredaba i na osiguranike članove fondova koji su stariji od 50 godina života i sa razdobljem uplaćivanja doprinosa dužim od 5 godina. Naime, izvjesno je da je u slučaju invalidnosti ili smrti osiguranika člana fonda koji je bio osiguran u obveznom mirovinskom osiguranju kapitalizirane štednje povoljnije ostvariti mirovinu iz oba sustava samo ako je osiguranik starije životne dobi i ako je duže vrijeme bio u sustavu kapitalizirane štednje. Predloženom odredbom će se skratiti postupak za ostvarivanje prava na mirovinu u tim slučajevima, a sudionici u provedbi mirovinskog osiguranja (mirovinska osiguravajuća društva i Središnji registar osiguranika) osloboditi suvišnog i nepotrebnog vođenja postupka prethodnog izračuna mirovine u pojedinim slučajevima. Ipak, ako osiguranik želi on uvijek može tražiti od službe i služba je dužna izraditi izračun o visini mirovine primjenom propisa iz sustava generacijske solidarnosti i individualne kapitalizirane štednje i utvrditi mirovinu koja je za osiguranika povoljnija.

Uz članak 14.

Dosadašnjom odredbom članka 49. Zakona određeno je nasljeđivanje sredstava s osobnog računa pokojnog člana mirovinskog fonda, ako nitko od članova njegove obitelji nema pravo na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

S obzirom na to da krug članova obitelji prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ne odgovara krugu nasljednika prema Zakonu o nasljeđivanju i da je moguće da u praksi ipak naknadno dođe do ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, dopunom se precizira opseg mogućeg prava na obiteljsku mirovinu u tome slučaju. Naime, u ovakvim slučajevima nema

zapreke ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu u sklopu mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, ako su ispunjeni uvjeti iz Zakona o mirovinskom osiguranju, jer su doprinosi za tu mirovinu plaćeni Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje. Međutim, budući da je dio doprinosa uplaćivan u mirovinski fond i da je bio predmetom nasljeđivanja, obiteljska mirovina u sklopu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje može biti određena samo kao osnovna mirovina, prema članku 83. i 84. Zakona o mirovinskom osiguranju, jer tome Zavodu nisu prenesena sredstva s osobnog računa u skladu s odredbama članka 48. Zakona.

Uz članak 15.

Predložena izmjena odredbe o jamstvenom pologu posljedica je predloženog smanjenja minimalnog broja članova potrebnog za poslovanje obveznog mirovinskog fonda.

Ovom odredbom želi se ojačati zaštitni mehanizam u slučaju neuspješnog poslovanja fonda. Smanjenjem broja članova na 50 000 iznad kojega je društvo obvezno uplatiti jamstveni plog proširuje se sigurnosna zona kapitala za milijun kuna za svakih deset tisuća članova. Na ovaj način imovina članova fondova postaje manje ranjiva na poremećaje u poslovanju fondova.

Uz članak 16.

U dosadašnjoj praksi primjene Zakona primijećena je nedostatnost ove odredbe u pogledu obveze uplate zajamčenog prinosa članovima onih mirovinskih fondova koji su poslovali lošije od utvrđenog prosječnog poslovanja u prethodnoj godini. Predloženom odredbom osigurava se zaštita članova tih fondova tako što će Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja podrobnije propisati način i rok u kojemu će mirovinska društva biti dužna na osobne račune članova mirovinskih fondova uplatiti odgovarajuću svotu.

Osim toga, a na prijedlog Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, predloženo je da se ubuduće zajamčeni prinos računa prema prinosu koji su mirovinski fondovi imali u posljednje tri godine, u skladu s praksom u ovakvim slučajevima u drugim državama. Time se postiže ujednačeniji zajamčeni prinos, a time članovima mirovinskih fondova osigurava veća sigurnost. U tome smislu trebalo je prijelaznom odredbom urediti i razdoblje do navršavanja trogodišnjeg razdoblja primjene Zakona (članak 51. Konačnog prijedloga zakona).

Uz članak 17.

Predloženom izmjenom stavka 1. i 2. članka 59. Zakona usklađuje se taj Zakon sa zakonodavstvom o financijskom poslovanju.

Uz članak 18.

Predloženim izmjenama jasno se razgraničuju obvezni od dobrovoljnih mirovinskih fondova, a razlog za to je što se dobrovoljnim mirovinskim fondovima (za koje nema jamstava od strane države) mora dozvoliti konkurencija, između ostalog, i u troškovima koje će zaračunavati članovima fonda.

Nadalje, ovom odredbom predloženo je povećanje naknade koju mirovinsko društvo može naplatiti od imovine mirovinskog fonda. Takvo je povećanje uvjetovano brisanjem naknade za uspješnost u članku 19. Konačnog prijedloga zakona. Naime, člankom 19. Konačnog prijedloga zakona predlaže se brisanje članka 61. Zakona, kojim je definirana naknada za uspješnost. Kako predmetna naknada za uspješnost čini preko 20% prihoda mirovinskog društva, ovom se odredbom mirovinskim društvima nadoknađuje manjak nastao ukidanjem naknade za uspješnost.

Osim toga, a budući da mirovinski fondovi postoje od 2002. godine, za koju su već zaključeni njihovi prihodi, a da se ovaj zakon donosi u 2003. godini bilo je potrebno odrediti da im naknada za poslovanje u visini od 1,2% imovine mirovinskog fonda pripada za 2003. godinu, s time da će Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja propisivati ovu naknadu u narednim godinama, prema članku 60. Zakona.

Uz članak 19.

Prema odredbama članka 61. Zakona određeno je da mirovinskom društvu pripada za uspješnost u poslovanju 25% od godišnjeg prinosa fonda po odbitku troškova te da se 75% od toga iznosa uplaćuje u jamstveni polog na rok od tri godine.

Međutim, nekoliko je razloga za napuštanje ovako koncipirane naknade za uspješnost u poslovanju, a najvažniji su:

- takvom odredbom fond manager postaje poduzetnik u osobnom smislu (ili u ime i za račun osnivača mirovinskog društva, ovisno o sustavu nagrađivanja) i dijeli dobit s članovima fonda. Na takav način fond manager više nije osoba koja upravlja imovinom fonda po načelu mudrog i opreznog ulaganja već se stavlja u poziciju poduzetnika zainteresiranog za rizično poslovanje neprimjereno u ovome osiguranju, što nije u skladu s načelima o poslovanju mirovinskih društava i fondova prema ovome zakonu,
- pored toga, uplatom jamstvenog pologa iz takve dobiti ispada da članovi fonda sami sebi uplaćuju u jamstveni polog koji nakon tri godine pripadne mirovinskom društvu,
- gotovo nigdje u svijetu mirovinska društva odnosno društva za upravljanje mirovinskim fondovima se ne nagrađuju iz ostvarenog prinosa već iz naknade za upravljanje,
- ovakav način nagrađivanja je i računovodstveno nedefiniran jer bi trebalo usvojiti novi računovodstveni sustav u svrhu obračuna prinosa i raspodjele istoga.

Stoga se predlaže brisanje ove odredbe, pogotovo zato što se u članku 20. predlaže izmjena članka 62. Zakona tako što bi se troškovi trgovanja imovinom mirovinskih fondova namirili iz njihove imovine, a ne više iz imovine mirovinskog društva, kao do sada.

Uz članak 20.

Predloženom odredbom u stavku 1. članka 62. prihvatila bi se praksa koja je uobičajena u većini svjetskih tržišta kapitala prema kojoj se imovine na tržištu kapitala vrednuju prema trošku stjecanja. Prema definiciji, trošak stjecanja imovine jednak je tržišnoj vrijednosti imovine uvećanoj za sve zavisne troškove stjecanja. Iz toga proizlazi da se svi troškovi u vezi s transakcijama za stjecanje, transfer ili prodaju imovine obveznog fonda namiruju se iz imovine toga fonda. Razlozi za ovakvu izmjenu ovog članka leže i u obrazloženju brisanja članka 61. Zakona. Naime, potrebno je da se ovi troškovi namiruju iz imovine fonda, a ne na trošak mirovinskog društva zato da se fond manageri vode pravilom povoljnih i najboljih ulaganja, te da ne misle o tome koliko će to koštati mirovinsko društvo. Ako transakcijski troškovi uslijed velikog prometa portfelja "ugroze" dobit fonda, tada je i fond managerima jasno da se mogu suočiti s napuštanjem većeg broja članova fonda. Stoga sami moraju biti pažljivo usmjereni u transakcijskim troškovima. Konačno, transakcijski trošak je vezan uz upravljanje imovinom i to ne mogu izbjeći niti članovi fonda kad sami ulažu na tržištu.

Uz članak 21. i 22.

Predloženim odredbama, a na inicijativu Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, jasnije se i potpunije uređuje imovina u koju mogu ulagati mirovinski fondovi. Tako bi mirovinska društva mogla zaključivati i tzv. repo-poslove. Repo poslovi su, s obzirom na njihov karakter (povratna kupnja vrijednosnica), praktično bez rizika i veoma slični bankovnim depozitima. Radi veće sigurnosti imovine mirovinskih fondova, novim stavkom 2. članka 69. predlaže se otvaranje mogućnosti za zaključivanje terminskih poslova, kojima bi se štitilo do 30% imovine mirovinskog fonda (članak 22. točka 9.). Predložena odredba sadržava još jednu dopunu (novi stavak 3. članka 69.), koja se odnosi na ograničenje imovine u novcu na računu mirovinskog fonda, kojeg do sada nije bilo u Zakonu, a kojoj je svrha osiguranje stabilnog ulaganja imovine mirovinskih fondova, uz istodobno održavanje njihove potrebne likvidnosti.

Također se predlaže izmjena odnosno ispravak najvišeg postotka za ulaganja iz članka 69. točke 9. Zakona (dionice i udjeli domaćih zatvorenih ili otvorenih investicijskih fondova kao i stranih zatvorenih ili otvorenih investicijskih fondova), koja je bila nužna radi usklađivanja s odredbama članka 71. Zakona. Naime, predložene izmjene članka 71. Zakona dijelom su motivirane izmjenama članka 69. Zakona. U ovome dijelu, dosadašnje praćenje primjene Zakona ukazalo je i na

potrebu odvajanja uvjeta poslovanja obveznih mirovinskih fondova od dobrovoljnih fondova, tako da se dobrovoljnim fondovima omogući slobodnije ulaganje imovine, a u svrhu poticanja razvoja dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj. U tome smislu ograničenja iz točka 1. - 7. članka 71. odnosila bi se samo na obvezne mirovinske fondove, omogućilo bi se šire ulaganje imovine fondova u dugoročne obveznice i dugoročne dužničke papire izdane u Hrvatskoj (točka 2.), dok bi se dobrovoljnim mirovinskim fondovima omogućilo ulaganje u inozemstvo do 20% imovine.

Međutim, a s obzirom na moguće velike poremećaje na tržištima kapitala u svijetu, do kojih može doći zbog rata ili nekog drugog nepredvidivog događaja, koji se negativno odražavaju i na vrijednost imovine hrvatskih mirovinskih fondova, u članku 71. predlaže se novi stavak 2. kojim bi se omogućilo Agenciji za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja da, kao nadzorno tijelo i zajedno s Vladom Republike Hrvatske, poduzme ogovarajuće mjere u svrhu zaštite imovine mirovinskih fondova ne čekajući izmjenu Zakona, kojom bi se obavila odgovarajuća intervencija. Valja napomenuti i to da Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja smatra dosadašnju odredbu točke 9. članka 71. nepotrebnom pa se umjesto nje predlaže uređivanje ograničenja za zaštitu imovine mirovinskih fondova terminskim poslovima iz nove odredbe stavka 2. članka 69. Zakona.

Uz članak 23.

S obzirom na otvorenu mogućnost ulaganja u udjele u otvorenim investicijskim fondovima i u terminske poslove (članak 21. Konačnog prijedloga zakona), bilo je potrebno izvršiti i odgovarajuću izmjenu članka 72. Zakona, koji određuje u koju se imovinu ne mogu ulagati sredstva mirovinskih fondova.

Uz članak 24.

Odredbom članka 24. Konačnog prijedloga zakona predlaže se nova odredba članka 74a. kojom se omogućuje nešto veća fleksibilnost trgovanja na sadašnjem vrlo skućenom i nerazvijenom tržištu vrijednosnica u Hrvatskoj. Prema predloženoj odredbi, u slučaju kupnje ili prodaje imovine mirovinskog fonda dioničarima ili vlasnicima udjela mirovinskog društva ta činjenica morala bi se bez odgađanja prijaviti Agenciji za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja. Time će se osigurati transparentnost trgovine vrijednosnicama, a Agenciji za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja omogućiti da u datim situacijama intervenira ako zapazi nepravilnosti u poslovanju pojedinog mirovinskog društva.

Uz članak 25.

Odredbom članka 76. Zakona omogućeno je mirovinskim društvima pozajmljivanje novca samo na tržištu novca (radi osiguranja transparentnosti njihova poslovanja). Predloženom odredbom mirovinska društva mogla bi i plasirati viškove

novca na tržištu novca, a s obzirom na potrebu osiguranja efikasnog praćenja i kontrole novčanih troškova, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja bi ubuduće propisivala, ne samo postotnu vrijednost mirovinskog fonda koja bi se mogla pozajmiti, nego i ostale uvjete za sudjelovanje mirovinskih društava na tržištu novca, što prema sadašnjoj odredbi Agencija nije mogla.

Na taj će se način osigurati veća sigurnost u poslovanju s novcem mirovinskih fondova od strane mirovinskih društava.

Uz članak 26.

Skraćivanje roka od šest mjeseci na 60 dana predlaže se zato što se želi izbjeći moguće operativne nesporazume u tako dugom roku od šest mjeseci. Rok od 60 dana sasvim je primjeren i s aspekta kontrole Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja.

Uz članak 27.

Izmjena odredbe članka 85. Zakona bila je nužna zbog početka njegove primjene od 1. siječnja 2002., a ne od 2000. godine.

Uz članak 28.

Izmjena odredbe članka 86. Zakona posljedica je prestanka djelovanja Zavoda za platni promet do kojega je došlo u međuvremenu.

Uz članak 29.

Prema odredbi članka 87. Zakona Središnji registar osiguranika dužan je jednom godišnje obavještavati članove mirovinskih fondova o stanju na njihovim osobnim računima, što tome Registru, koji se financira iz državnog proračuna, pričinja velike materijalne troškove i tehničke teškoće (radi se o obavještavanju oko jednog miliona građana). S obzirom na to da su u međuvremenu mirovinska društva uredila i provode izravno obavješćivanje članova mirovinskih fondova kojima upravljaju, kao i to da se ova djelatnost mirovinskih društava već afirmirala u praksi, predlaže se izmjena članka 87. Zakona, tako što bi ubuduće mirovinska društva bila obvezna članovima mirovinskih fondova dostaviti pisanu informaciju o stanju na njihovim osobnim računima, i to na temelju podataka Središnjeg registra osiguranika, kao tijela nadležnog za te poslove prema Zakonu. Time će se postići svrha obavješćivanja članova mirovinskih fondova, uz istodobnu uštedu proračunskih sredstava koja bi u tu svrhu trebalo izdvojiti.

Uz članak 30.

Predloženom odredbom članak 90. Zakona dovodi se u sklad sa zakonskim propisima o financijskom poslovanju, kojima je uređeno i poslovanje mirovinskih društava.

Uz članak 31.

Prema odredbi članka 92. stavak 2. točka 4. Zakona jedna od zadaća Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja je provedba nadzora nad dobrovoljnim mirovinskim fondovima i dobrovoljnim mirovinskim osiguravajućim društvom u svezi s mirovinskim programima koje nude članovima fonda.

U skladu s predloženim izmjenama Zakona (članci 36. do 45. Konačnog prijedloga zakona) prema kojima se učlanjenje u dobrovoljne mirovinske fondove ne uvjetuje pristupanjem dobrovoljnom mirovinskom programu koje izrađuju i nude mirovinska osiguravajuća društva, odnosno prema kojima se faza akumulacije (mirovinski fond) odvaja od faze isplate mirovine (mirovinskog osiguravajućeg društva), neophodna je intervencija i u ovoj odredbi Zakona.

Uz članak 32.

U praksi primjene Zakona pokazala se potreba za suradnjom nadzornih tijela u oblasti financija u Hrvatskoj u razmjeni informacija značajnih za poslovanje i obavljanje funkcije nadzora svake od njih. U tome smislu, predloženom odredbom osigurava se ova suradnja u primjeni Zakona.

Napominje se da analognu odredbu sadržava članak 87. Zakona o bankama ("Narodne novine", broj 84/02) i članak 13. Zakona o tržištu vrijednosnih papira ("Narodne novine", broj 84/02), te da je Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja u svojem radu upućena na subjekte i nadzorna tijela prema tim zakonima iz oblasti financija.

Uz članak 33. i 34.

Dosadašnja primjena Zakona ukazala je na potrebu jasnijeg uređivanja ovlasti Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja u provedbi nadzora prema ovome Zakonu. U tu svrhu predložena je dopuna članka 93. stavka 1. Zakona, kao i ovlaštenje Agenciji da vlastitom aktom uredi postupak i način provedbe nadzora iz svojeg djelokruga.

Osim toga, pokazala se potreba i za potanjim uređivanjem postupka donošenja Statuta Agencije prema članku 95. stavku 1. Zakona.

Uz članak 35.

Izmjenom članka 101. Zakona razdvajaju se propisana ograničenja za ravnatelja, zamjenika ravnatelja, pomoćnike ravnatelja, i druge članove Savjeta Agencije i radnike stručne službe Agencije, pa se zadržava ograničenje mogućnosti bilo kakvog oblika zaposlenja, položaja ili davanje usluga u obveznom ili dobrovoljnom mirovinskom društvu, upravitelju sredstvima određenog fonda ili banci skrbniku određenog fonda. Uređuje se da isti krug osoba iz stavka 1. ovoga članka ne smiju imati dionice ili vlasničke udjele u obveznom ili dobrovoljnom mirovinskom društvu ili banci skrbniku.

Prethodna ograničenja nastavljaju se i u razdoblju od jedne godine nakon prestanka obnašanja dužnosti ili zaposlenja, s tim da se u tom razdoblju ograničenje iz stavka 1. ovoga članka odnosi na organe upravljanja i nadzorni odbor mirovinskog društva i banke skrbnika te upravitelja sredstvima određenog fonda.

U cilju očuvanja objektivnosti u svom radu kao i sprečavanja mogućih prekoračenja ovlasti uređuje se da svi članovi Savjeta Agencije ne smiju za vrijeme trajanja mandata biti izabrani, imenovani ili obnašati dužnost u tijelima državne vlasti ili jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 36. i 37.

U dijelu sada važećeg Zakona u kojem su utvrđena načela koja se odnose na dobrovoljne mirovinske fondove i programe (Glava XV, članci 105. - 121.) djelatnost akumulacije kapitala mirovinskih fondova povezana je s djelatnošću isplate mirovina, što nije u skladu s načelima na kojima se zasniva mirovinsko osiguranje temelji na kapitalizaciji u Hrvatskoj. Iz tih razloga, predložene izmjene članka 105. zasnovane su na određenju da treba razdvojiti dobrovoljne mirovinske fondove od mirovinskih osiguravajućih društava ili preciznije, treba odvojiti fazu akumulacije (mirovinski fond) od faze isplate (mirovinskog osiguravajućeg društva).

Naime, po dosadašnjim odredbama dobrovoljni mirovinski fond je nudio mirovinske programe koje je izrađivalo mirovinsko osiguravajuće društvo. Ovo je značilo da se obvezuje ostvariti ono što se nudi u programu. Međutim poznato je da se ti programi moraju realizirati na financijskom tržištu i da nema garancija da će se to ostvariti, odnosno ovako bi se dobrovoljno mirovinsko društvo obvezalo - obećalo - na zaradu sukladno programu. Jasno je da obećanja ne smije biti jer bi se u slučaju neostvarivanja radilo o prijevari, a to bi rezultiralo brojnim sudskim tužbama.

Prema predloženim izmjenama dobrovoljna mirovinska društva bi organizirala i nudila različite fondove s različitim ciljevima ulaganja (manje ili više rizične) koje bi s obzirom na preferencije rizika birali ulagači.

Član fonda može biti bilo koja osoba koja ima prebivalište u Hrvatskoj i s kojom dobrovoljno mirovinsko društvo sklopi ugovor o pristupanju odnosnom mirovinskom fondu.

U tome smislu, predložene su izmjene članka 105. Zakona, s time da bi se novom formulacijom stavka 6. toga članka omogućilo i pripadnicima samostalnih djelatnosti (obrtnici, odvjetnici i dr.) osnivanje vlastitih dobrovoljnih mirovinskih fondova, što je u važećoj odredbi propušteno.

Sukladno izmjenama u članku 105. predlažu se i izmjene u članku 106. Zakona gdje dobrovoljno mirovinsko društvo mora osobi uručiti informativni prospekt prije stjecanja članstva u dobrovoljnom fondu.

Uz članak 38. i 39.

Predložene odredbe bile su potrebne u kontekstu odvajanja akumulacije kapitala od isplate mirovine, u skladu s načelima ovoga Zakona.

Uz članak 40. i 41.

Jednako kao što je kazano u obrazloženjima uz članke 36. do 39. potrebno je uskladiti i članak 109. Zakona, tako da se pristupanje dobrovoljnom mirovinskom osiguranju obavlja zaključivanjem ugovora s odabranim mirovinskim društvom (a ne pristupanjem mirovinskom programu koji nudi mirovinsko osiguravajuće društvo). Isto vrijedi i u pogledu povlačenja iz članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu, koje, sukladno dobrovoljnosti toga oblika mirovinskog osiguranja, treba također urediti ugovorom o pristupanju odnosnom mirovinskom fondu (članak 110. Zakona).

Uz članak 42.

U skladu s predloženim izmjenama Zakona (članak 36. do 45.), predlaže se brisanje članka 112. Zakona, kao suvišnog.

Uz članak 43.

Odredbu članka 113. trebalo je dopuniti tako da bude ograničena na pristupanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, što je predmet ovoga dijela Zakona.

Uz članak 44.

Važeću odredbu članka 114. Zakona treba dopuniti tako da se odnosi i na članove udruga pripadnika samostalnih djelatnosti.

Uz članak 45.

S obzirom na predložene izmjene članka 105. do 114. kojima je uređeno sve što je neophodno za odvajanje funkcije (djelatnosti) akumulacije kapitala od funkcije (djelatnosti) isplate mirovina, odnosno prema kojima uspostavljeni mirovinski program nije vezan za dobrovoljni mirovinski fond i osnivanje dobrovoljnog mirovinskog društva, već po prirodi stvari dolazi u funkciju prilikom isplate mirovine od strane mirovinskog osiguravajućeg društva, predlaže se brisanje odredbe članka 115. Zakona, kao suvišne.

Uz članak 46. i 47.

Sukladno izmjenama predloženima u prethodnim člancima i uočivši potrebu detaljnijeg uređivanja ovoga dijela Zakona, predlaže se dopuna članka 122. Zakona, o sankcijama za mirovinska društva, a u slučajevima povreda iz članka 53. (obveza izvješćivanja), članka 56. (neuplaćivanja jamstvenog pologa zbog povećanja broja

članova), članka 59. (vođenje računovodstva protivno propisima) i članka 75. (povjeravanje upravljanja imovinom neovlaštenoj osobi).

Isto tako, predlažu se i odgovarajuće sankcije za banku skrbnika zbog nezakonite naplate naknade za poslove skrbništva.

Uz članak 48.

Jedna od pretpostavki uspješnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje su uplaćeni i kapitalizirani doprinosi na osobnom računu osiguranika, odnosno člana mirovinskog fonda. Visina mirovine ovisi o visini (redovito) uplaćenih doprinosa i dužini plaćanja doprinosa (dužina mirovinskog staža), te starosti u trenutku ostvarivanja mirovine. Tako uspostavljeni odnosi ne pogoduju mirovinama ostvarenim pod povoljnijim uvjetima (propisanim posebnim zakonima: Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba, Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i dr.) od općih uvjeta propisanih Zakonom o mirovinskom osiguranju. Kako se ti povoljniji uvjeti odnose u pravilu na stjecanje prava na mirovinu u mlađoj dobi i kraći (beneficirani) staž osiguranja, na mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima ne može se primijeniti sadašnji sustav osobnih računa na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Stoga će pitanje mirovinskog osiguranja skupina kojima se mirovina određuje na povoljniji način (djelatne vojne osobe, policijski službenici, ovlaštene službene osobe u Ministarstvu pravosuđa... i dr.) trebati proanalizirati i posebno urediti opseg prava kao i financiranje tih prava.

Stoga se predlaže da se tim osiguranicima odredi mirovina kao da su bili osigurani samo u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, a ukupna kapitalizirana sredstva koja su na osobnom računu člana obveznog fonda da se prenesu Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

U sadašnjim uvjetima početka i svega godine dana provođenja mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, predloženi način ostvarivanja mirovine je za osiguranike povoljniji.

Uz članak 49.

U skladu s predloženom izmjenom članka 56. stavka 1. Zakona (članak 13. Prijedloga zakona) ovom se prijelaznom odredbom utvrđuje rok od godine dana u kojem mirovinska društva trebaju uskladiti svoje poslovanje s novelom Zakona i uplatiti jamstveni polog.

Uz članak 50.

Odredba stavka 1. ovoga članka jest uobičajena u situacijama kada se uvjeti poslovanja dobrovoljnih mirovinskih fondova bitno mijenjaju, kao što je slučaj u ovome Konačnom prijedlogu zakona.

S obzirom na bitnu izmjenu Zakona, prema kojoj se u dobrovoljnom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje odvaja faza akumulacije kapitala od faze isplate mirovine, bilo je potrebno dosadašnjim članovima dobrovoljnih mirovinskih fondova omogućiti promjenu članstva u mirovinskom fondu, u skladu s njihovim interesima i informativnim prospektima, koji se nude na tržištu mirovina. Ova promjena članstva obavljala bi se, iznimno od odredaba Zakona, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga predloženog Zakona (stavak 2.), s tim da je bivši dobrovoljni fond dužan sredstva s osobnog računa člana fonda prenijeti u novi dobrovoljni fond, s tim da naknada za promjenu članstva u ovome slučaju ne može biti veća od iznosa koji propisuje Agencija.

Uz članak 51.

S obzirom na to da je ovim Konačnim prijedlogom zakona na drukčiji način nego do sada uređeno računanje referentnog prinosa i zajamčenog prinosa (članak 16.) bilo je potrebno urediti računanje prinosa do navršavanja tri godine primjene Zakona.

Uz članak 52.

Ovom se odredbom terminologija Zakona usklađuje s terminologijom drugih zakona.

Uz članak 53.

Ovom se odredbom određuje rok u kojem Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja treba donijeti provedbene propise za primjenu ovoga Zakona.

Uz članak 54.

Predloženi Zakon stupio bi na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama". Međutim, a s obzirom na to da se obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje provodi od 1. siječnja 2002. i da je do sada bilo (svega nekoliko) osiguranika koji su podnijeli zahtjev za ostvarivanje prava na mirovinu, temeljem individualne kapitalizirane štednje, ali pod povoljnijim uvjetima (ranije godine života, beneficirani staž osiguranja) od općih uvjeta propisanih Zakonom o mirovinskom osiguranju, predlaže se primjena odredbi članka 48. ovoga Zakona s povratnim djelovanjem od dana primjene Zakona tj. od 1. siječnja 2002.

IV. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebna sredstva iz Državnog proračuna, jer se za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje sredstva osiguravaju doprinosom osiguranika - članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, a izmjene i dopune Zakona koje se predlažu ne uzrokuju povećanje sredstava u odnosu na važeće propise.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA U KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA (II ČITANJE) U ODNOSU NA RJEŠENJA U PRIJEDLOGU ZAKONA (I ČITANJE) I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

A.) Hrvatski sabor je na 26. sjednici 8. studenog 2002. nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (u prvom čitanju) donio Zaključak kojim je prihvaćen Prijedlog zakona, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izražena u raspravi dostavljeni su predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Uvažavajući prigodom izrade Konačnog prijedloga zakona dostavljene prijedloge i mišljenja u odnosu na tekst Prijedloga zakona, a osobito primjedbe i mišljenja Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora o tome da u Zakonu nije razvidno riješena zaštita interesa i imovine osiguranika, o nedovoljnom nadzoru nad poslovanjem mirovinskih društava i o položaju banke skrbnika, nastale su sljedeće bitne razlike:

1. U članku 2. dodan je i definiran izraz "informativni prospekt" koji u sustavu ima osobito značenje. Informativni prospekt i njegov sadržaj propisan je člankom 88. važećeg Zakona, a odredbom članka 37. Konačnog prijedloga zakona izričito se propisuje obveza dobrovoljnog mirovinskog društva da informativni prospekt uruči osobi prije stjecanja članstva u dobrovoljnom mirovinskom fondu. Tako je informativni prospekt osnovni akt temeljem kojeg potencijalni član može donijeti odluku o pristupanju fondu.

2. U članku 10. zadržano je opredjeljenje iz Prijedloga zakona u prvom čitanju o smanjivanju naknada koje obvezno mirovinsko društvo zaračunava članu mirovinskog fonda koji prelazi u drugi fond, te skraćivanju s pet na tri godine razdoblja članstva u kojem se zaračunava naknada. Međutim, ocijenjeno je da su

izlazne naknade predložene u prvom čitanju preniske, te bi mogle utjecati na olako donošenje odluka članova fonda za prelazak u drugi fond uz minimalne marketinške aktivnosti mirovinskog društva. To bi povećalo troškove poslovanja društava, koje u konačnici plaćaju članovi fonda kroz više naknade društvu za upravljanje fondom odnosno niže mirovine. Stoga se predlaže da naknada za izlaz iz obveznog fonda u prvoj godini članstva iznosi 2,4%, u drugoj godini 1,2%, a u trećoj godini članstva 0,6% od iznosa na osobnom računu.

3. Ispušten je članak 11. Prijedloga zakona kojim je bilo predloženo da mirovinsko društvo izračunava neto imovinsku vrijednost mirovinskog fonda, te članak 24. prema kojem tu vrijednost potvrđuje banka skrbnik. Time se zadržava važeće zakonsko rješenje prema kojem izračun neto imovinske vrijednosti mirovinskog fonda obavlja banka skrbnik, te prihvaća prijedlog HAGENE, Hrvatske gospodarske komore i grupacije društava za upravljanje mirovinskim fondovima. Naime, ocijenjeno je da bi predloženo rješenje iz prvog čitanja bio korak natrag u sigurnosti sustava i odstupanje od načela odvojenosti poslovanja društva za upravljanje od pohrane imovine fonda. Određivanje vrijednosti imovine sastavni je dio poslova skrbništva nad vrijednosnim papirima, a to jamči i jednako vrednovanje iste imovine te otklanja mogućnost da mirovinska društva različito vrednuju istu imovinu. Osim toga, ocijenjeno je da se dosadašnje zakonsko rješenje pokazalo efikasnim i racionalnim i da ga ne treba mijenjati.

Nadalje, također je s tim u vezi ispušten i članak 15. Prijedloga zakona o obvezi zaposlenja unutarnjeg revizora u mirovinskom društvu, jer je potreba njegovog zaposlenja bila potaknuta i s prijedlogom da mirovinsko društvo vrednuje imovinu fonda. Ocijenjeno je da unutarnji revizor ima važnu ulogu u poslovanju trgovačkih društava s velikim brojem zaposlenih i složenom organizacijom te služi kao produžena ruka uprave. Budući da mirovinska društva imaju mali broj zaposlenih (u prosjeku oko 10), uprava društva može i mora imati potpunu kontrolu nad aktivnostima mirovinskog društva.

4. Člankom 14. Konačnog prijedloga zakona dopunjava se članak 49. važećeg Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, te se predlaže da, ako su nakon smrti člana obveznog fonda sredstva s osobnog računa naslijeđena, a član obitelji naknadno stekne pravo na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, obiteljska mirovina se određuje kao osnovna mirovina.

5. Odredba članka 16. Konačnog prijedloga zakona predviđa da se za računanje zajamčenog prinosa, umjesto podataka iz prethodne kalendarske godine, uzimaju podaci o prinosu obveznih mirovinskih fondova iz prethodne tri kalendarske godine. Na taj način mirovinskim društvima omogućava se dugoročnija strategija ulaganja imovine mirovinskih fondova, što je primjerenije dugoročnoj prirodi

mirovinskog osiguranja. Članovima obveznih mirovinskih fondova i nadalje se jamči prinos u visini propisanoj odredbama članka 58. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, tako da predložena izmjena ne zadire u pitanje načina određivanja zajamčenog prinosa.

6. U članku 21. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 69. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji definira vrste imovine u koje se može ulagati imovina mirovinskih fondova, u skupinu kratkoročnih vrijednosnih papira dodani su i repo poslovi. Naime, repo poslovi (depoziti kolateralizirani s vrijednosnim papirima) pripadaju kategoriji instrumenata na tržištu novca kao što su trezorski zapisi i bankovni depoziti te su potrebni radi boljeg održavanja likvidnosti fonda.

Nadalje, u istom članku izvršene su promjene koje ne mijenjaju do sada dozvoljene vrste imovine u koju se može ulagati imovina mirovinskih fondova, već se samo logično grupira u istim točkama ista vrsta imovine. Tako su primjerice u istu skupinu s dionicama trgovačkih društava svrstane i dionice zatvorenih investicijskih fondova, jer se u oba slučaja radi o dionicama, te su u posebnu skupinu grupirani udjeli u otvorenim investicijskim fondovima.

7. U članku 22. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 71. Zakona, umjesto ranije predložene formulacije iz prvog čitanja da se najviše 3% imovine fonda može ulagati u terminske ugovore, predlaže se da se terminski ugovori mogu koristiti isključivo u svrhu zaštite imovine i obveza fonda kojima se može štiti najviše 30% imovine fonda. Naime, terminski ugovor sklopljen radi zaštite imovine i obveza fonda nužno mora biti vezan uz određeni dio imovine, jer bi u suprotnom to mogao biti spekulativan i rizičan posao. Uzevši u obzir da je uobičajeni omjer između sredstava koja se ulažu u terminske ugovore i vrijednosti imovine koja se time štiti 1 : 10, predloženom promjenom ne povećava se granica mogućeg ulaganja u terminske ugovore u odnosu na prijedlog iz prvog čitanja, već se ograničenje postavlja na visinu imovine koja se štiti tim ugovorima. Predložena promjena, za razliku od ranije predložene formulacije, u skladu je s međunarodnim računovodstvenim standardima.

8. U članku 22. Konačnog prijedloga dodaje se i odredba prema kojoj, u slučaju značajnog poremećaja na tržištu vrijednosnih papira koji neposredno ugrožava vrijednost imovine mirovinskih fondova, HAGENA može, uz suglasnost Vlade, zabraniti ili promijeniti ograničenje ulaganja u pojedinu vrstu imovine. To se prije svega odnosi na mogućnost povećanja postotka novca na računu mirovinskog fonda, budući da se u slučaju poremećaja na tržištu kapitala novac smatra najsigurnijim ulaganjem, ali i promjene drugih ograničenja. Predložena odredba u

skladu je s osnovnom zadaćom HAGENE, a to je zaštita interesa članova mirovinskih fondova, što je naročito važno upravo u slučajevima navedenih poremećaja.

9. Ispuštena je odredba koja je bila predložena u članku 22. Prijedloga zakona kojom se mirovinskom društvu zabranjivalo stjecanje, transfer i prodaja imovine mirovinskog fonda uz posredovanje povezanih osoba. Isključivanjem mogućnosti trgovine posredstvom nekih banaka, koje su povezane osobe prema Zakonu, uzrokovalo bi smanjenje broja mogućih posrednika (sa sadašnjih tri na možda samo jednog), što bi u konačnici moglo uzrokovati nepovoljnije cijene po kojima se imovina mirovinskih fondova kupuje odnosno prodaje. Jedine osobe koje bi time bile oštećene su članovi mirovinskih fondova, pa je stoga i ispuštena ranije predložena odredba.

10. Uređuje se pitanje veće fleksibilnosti trgovanja na sadašnjem skučenom i nerazvijenom tržištu vrijednosnicama u Hrvatskoj. U slučaju kupnje ili prodaje imovine dioničarima ili vlasnicima udjela mirovinskog društva uspostavlja se obveza prijave tog poslovanja Agenciji za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja radi kontrole.

11. Uređuje se pitanje pravnog položaja člana dobrovoljnog mirovinskog fonda koji je pristupio tom fondu do dana stupanja na snagu predloženih izmjena i dopuna Zakona. Dobrovoljno mirovinskog društvo dužno je ponuditi tom članu informativni prospekt usklađen s odredbama ovoga Zakona i član fonda koji ne prihvati ponuđeni prospekt može raskinuti ugovor o članstvu i pristupiti drugom dobrovoljnom fondu, s tim da je bivši fond dužan sredstva s osobnog računa člana fonda prenijeti u novi dobrovoljni fond, uz naknadu koja ne može biti veća od iznosa koji će propisati Agencija.

B.) Odbor za zakonodavstvo je istakao da nije dovoljno razvidno riješena zaštita interesa i imovine osiguranika, posebno poslovanjem mirovinskih društava na tržištima vrijednosnica u Republici Hrvatskoj. Također je istakao da nedovoljni nadzor nad poslovanjem mirovinskih društava i predloženi položaj banke skrbnika treba detaljnije urediti zbog bojazni o propasti fonda.

Napominje se da su upravo radi povećanja sigurnosti članova mirovinskih fondova predložene promjene Zakona opisane u točkama 3. i 8. Naime, prema Konačnom prijedlogu Zakona banka skrbnik će, kao i prema važećem Zakonu, računati vrijednost imovine mirovinskog fonda. Navedeno osigurava dosljednu provedbu načela odvojenosti imovine mirovinskog društva od imovine mirovinskog fonda, kao i objektivno vrednovanje njegove vrijednosti.

Eventualna propast mirovinskog društva ne znači i propast imovine mirovinskog fonda, jer se imovina fonda vodi na posebnom računu u banci skrbniku, te je propisana obveza namirenja vrijednosti imovine fonda ako prinos fonda padne ispod zakonom propisane zajamčene razine. Naime, ako se iznimno dogodi da zbog nižeg prinosa fonda obvezno mirovinsko društvo treba uplatiti u fond sredstva do razine zajamčenog prinosa, društvo uplaćuje sredstva iz jamstvenog pologa, a ako to nije dovoljno, iz temeljnog kapitala društva. Tek ako ta sredstva nisu dovoljna, aktivira se uplata iz državnog proračuna, a imovina mirovinskog fonda prenosi u drugo mirovinsko društvo. Velika socijalna i ekonomska važnost kapitaliziranog mirovinskog sustava i bila je razlog da su propisani visoki kriteriji osnivanja mirovinskih društava, kao i kriteriji za banku skrbnika (temeljni kapital društva iznosi najmanje 40 mil kuna, a banke skrbnika 200 mil kuna).

Stroga zakonska ograničenja u pogledu ulaganja imovine mirovinskog fonda te strogi nadzor koji provodi HAGENA u najvećoj mogućoj mjeri smanjuju rizike kojima je izložena vrijednost imovine mirovinskih fondova. Radi zaštite interesa članova mirovinskih fondova, a također i radi smanjivanja rizika nastanka obveza za državni proračun, Konačnim prijedlogom zakona, povećane su ovlasti HAGENA-e, koja u slučaju značajnog poremećaja na tržištima vrijednosnih papira, uz suglasnost Vlade, može propisati promjene ograničenja u vezi ulaganja imovine fondova u pojedinu vrstu imovine.

VI. OBRAZLOŽENJE UZ PRIJEDLOG ZA POVRATNO DJELOVANJE ODREDBE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

U Konačnom prijedlogu zakona predloženo je (članak 54.) da se odredba članka 48. primjenjuje od 1. siječnja 2002., tj. od kada se u Republici Hrvatskoj primjenjuje i obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Potreba za tim prijedlogom, naime, proizašla je zbog činjenice da je od toga dana podnijeto nekoliko zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu osiguranika koji su mirovinu stekli pod povoljnijim uvjetima, uz snižavanje dobne granice, računanja povećanog staža osiguranja i određivanjem mirovine na povoljniji način (primjerice: u 2002. godini službeno je dojavljen jedan takav slučaj, u kojemu je vojni osiguranik ostvario pravo na starosnu mirovinu odlukom Vrhovnog zapovjednika na temelju članka 5. Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, "Narodne novine", broj 128/99, 16/01 i 22/02.).

Radi se o slučajevima u kojima se ostvaruje pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu pa se na njih ne mogu primijeniti sada važeće

odredbe članka 47. i 48. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (kojima je uređeno ostvarivanje prava na invalidsku i obiteljsku mirovinu).

U konkretnim takvim slučajevima praktično je nemoguće ostvarivanje prava na mirovinu, na temelju uplata u obveznom mirovinskom fondu individualne kapitalizirane štednje, osobito u sadašnjim prvim godinama primjene novoga kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, a zbog:

- nedostatnih sredstava prikupljenih na osobnim računima osiguranika u kratkom vremenu osiguranja, i
- relativno niske dobi osiguranika.

Sve to zajedno rezultira neznatnom svotom buduće mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, dok bi mirovina za mirovinski staž nakon 1999. godine bila određena kao tzv. osnovna mirovina u skladu s odredbama članka 83. - 85. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Osim djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba, ovakva situacija u određivanju mirovine moguća je kod svih kojima se mirovina određuje pod povoljnijim uvjetima i uz snižavanje dobne granice (saborski zastupnici, određeni državni dužnosnici i dr.).

Zbog toga, a polazeći od odredbe članka 89. stavka 5. Ustava Republike Hrvatske, predlaže se, da se odredba članka 48. Konačnog prijedloga zakona primjenjuje unatrag, tj. od 1. siječnja 2002., kako bi bili obuhvaćeni svi eventualni slučajevi odlaska u mirovinu osiguranika kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i dobna granica snižava, odnosno mirovina određuje na povoljniji način od ostalih osiguranika.

VII. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJA NISU PRIHVAĆENA

Prosudjujući raspravu i zaključke Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima raspravljeni su svi dostavljeni prijedlozi i mišljenja i odgovarajuće su ugrađeni, koliko je to bilo moguće, u tekst Konačnog prijedloga zakona. U određenju o prihvatljivosti pojedinih prijedloga i mišljenja osnovni je cilj usmjeren prema uređenju što povoljnijeg položaja osiguranika, efikasnijem poslovanju mirovinskih društava u upravljanju imovinom mirovinskih fondova, te osiguranje što efikasnije zaštite interesa i imovine osiguranika.

1) U odnosu na primjedbe Odbora za zakonodavstvo prema kojima nije dovoljno razvidno riješena zaštita interesa imovine i osiguranika, posebno poslovanjem mirovinskih društava na tržištima vrijednosnica u Republici Hrvatskoj, napominjemo da prema odredbama važećeg Zakona kao i prema predloženim izmjenama Zakona obvezni mirovinski fondovi dužni su najmanje 50% svoje imovine uložiti u dugoročne vrijednosne papire Republike Hrvatske tj. obveznice. Upravo u ovoj odredbi (suprotno primjedbi) leži činjenica da se na ovaj način štiti interes članova fonda kroz konzervativno ulaganje u državne obveznice, a isto tako promovira se i želja da se u Hrvatskoj razvije tržište vrijednosnica na kojima će mirovinski fondovi kao institucionalni investitori kupujući različite vrijednosne papire pomoći daljnjem razvoju gospodarstva, pa time i rastu bruto domaćeg proizvoda.

Što se tiče izražene bojazni Odbora za zakonodavstvo za moguću propast mirovinskog fonda što dovodi do aktiviranja državnih obveznica, valja napomenuti da se imovina mirovinskog fonda vodi odvojeno na posebnom računu u banci skrbniku i ako prinos mirovinskog fonda padne ispod Zakonom propisane zajamčene razine, propisana je obveza namirenja vrijednosti imovine fonda. Naime, ukoliko je prinos obveznog mirovinskog fonda manji od zajamčenog prinosa utvrđenog Zakonom, obvezno mirovinsko društvo na osobne račune članova fonda treba uplatiti razliku do zajamčenog prinosa iz jamstvenog pologa, a ako to nije dovoljno iz temeljnog kapitala mirovinskog društva. Tek ako ta sredstva nisu dovoljna aktivira se uplata iz državnog proračuna, a imovina mirovinskog fonda prenosi se u drugo mirovinsko društvo. U cilju očuvanja ekonomske snage mirovinskog društva propisani su visoki kriteriji osnivanja mirovinskog društva ali i banke skrbnika. Temeljni kapital mirovinskog društva iznosi najmanje 40 milijuna kuna, a za banku skrbnika 200 milijuna kuna. Zakonska ograničenja u pogledu ulaganja imovine mirovinskog fonda uz strogi nadzor Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja u najvećoj mogućoj mjeri smanjuju rizike kojima je izložena vrijednost imovine mirovinskih fondova. Predloženim zakonom pojačan je nadzor i ovlasti Agencije u slučaju značajnijeg poremećaja na tržištima vrijednosnih papira koji neposredno ugrožava vrijednost imovine mirovinskog fonda, Agencija može odlučiti uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske o zabrani ili promjeni ograničenja ulaganja u pojedinu vrstu imovine.

2) Nije prihvatljiv prijedlog Ureda za socijalno partnerstvo - Nezavisni hrvatski sindikati na članak 7. Konačnog prijedloga zakona prema kojem bi članak 17. Zakona trebalo brisati.

Neprihvatanje ovoga prijedloga temelji se upravo u važnoj ulozi koju imovina mirovinskog društva ima u zaštiti osiguranika - članova fondova. Naime, sredstva mirovinskog društva (do visine od 20% temeljnog kapitala društva), uz sredstva jamstvenog pologa, služe za pokriće prinosa do visine zajamčenog prinosa, ukoliko fond ostvari prinos manji od zajamčenog prinosa. Ukoliko bi sredstva društva bila

uložena u nelikvidne vrste imovine, društvo bi moglo imati značajne poteškoće u izvršavanju svoje zakonske obveze. Stoga se u Konačnom prijedlogu zakona i predlaže da se sredstva mirovinskog društva mogu ulagati u kratkoročne i dugoročne vrijednosne papire Republike Hrvatske i oročene depozite, dakle konzervativne financijske instrumente s malim rizikom, ali i za koje postoji veliko i likvidno tržište.

3) Nije prihvatljiv prijedlog Ureda za socijalno partnerstvo - Nezavidni hrvatski sindikati na članak 8. Konačnog prijedloga zakona prema kojem bi trebalo ukinuti propisivanje minimalnog broja članova obveznog i dobrovoljnog mirovinskog fonda, iz razloga što je upravljanje mirovinskim fondovima djelatnost u kojoj zbog značajnog dijela fiksnih troškova u potpunosti vrijedi načelo ekonomije razmjera. U tom smislu, samo društva koja upravljaju fondom (ili više fonda, ukoliko je riječ o dobrovoljnim mirovinskim društvima) s velikom imovinom mogu biti profitabilni. Kako imovina fonda raste proporcionalno broju članova, jasno je da je dovoljno velik broj članova fonda ključan za uspjeh u poslovanju mirovinskog društva. Gubitak koji mirovinsko društvo ostvari zbog visoke razine fiksnih troškova umanjuje njegov kapital, a time smanjuje sredstva raspoloživa za uplatu zajamčenog prinosa, što je nepovoljno za osiguranike.

4) Ne prihvaća se prijedlog Ureda za socijalno partnerstvo - Nezavisni hrvatski sindikati o brisanju članka 15. Konačnog prijedloga zakona, jer time se sprječava izmjena granice uplate u jamstveni polog sukladno predloženoj izmjeni cenzusa broja članova.

Naime, predloženo povećanje sredstava jamstvenog pologa zbog snižavanja granice za uplatu jamstvenog pologa sa 100 000 na 50 000 članova povećava iznos sredstava za pokriće zajamčenog prinosa i u tom smislu povećava sigurnost osiguranika - članova fondova.